National-patriotic education is an important component of the educational activity of an educational institution. It is proposed to investigate the effectiveness of the educational system of the educational institution and national-patriotic education in accordance with the selected components (knowledge, activity and value), which is defined in terms of the competence approach. The author proposes her own variant of solving the tasks by using the cloud service "Universal-online" to carry out a systematic analysis (by the main areas of personality development (physical, mental, social and spiritual) and structural and qualitative analysis of the development of students in class groups and in general in the educational institution. This diagnostic complex allows us to identify the main problems and potential opportunities for the development of a student's personality and to predict its development based on cause and effect relationships and analysis of external and internal factors of influence, to adjust the coordinated activities of all participants in the educational process of the educational institution on the way to this goal. Diagnostic data fill components of national-patriotic education with qualitative results and help determine the goal and ways of development and correction of the educational system of the educational institution. At the level of prospects for further research, an outline of the cultural component of the value component of national-patriotic education and ways of its diagnosis are determined.

Key words: *national-patriotic education, cultural development, value priorities, competence-based approach, activity-based approach.*

УДК [378.4.011.3-027.561-047.22:341](44)
DOI https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2023.93.21

Писаревська О. В.

ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ-МІЖНАРОДНИКІВ НА ЗАНЯТТЯХ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Стаття присвячена аналізу особливостей формування емоційної компетентності майбутніх фахівців з міжнародного права. Основний акцент зосереджено на визначенні сутності емоційної компетентності та її взаємозв’язку із комунікативною компетентністю юристів-міжнародників. Окреслено вагомість емоційної компетентності для майбутніх юристів-міжнародників у сучасному інтернаціоналізованому контексті, а також місце емоційної компетентності у «Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти» Ради Європи. Проаналізовано основні підходи до визначення комунікативної та емоційної компетентностей. Подано авторське визначення емоційної компетентності майбутніх юристів-міжнародників, під якою розуміємо інтегровану якість цих фахівців, що базується на динамічній єдності теоретичних знань, практичних навичок, умінь, здатностей, особистих якостей, спрямованих на адекватний вибір і застосування на практиці емоційно адекватних мовних стратегій та тактик, що сприяють успішній професійній діяльності у сфері міжнародного права. Описано роль емоцій у процесі успішного оволодіння французькою мовою для професійного спілкування у сфері міжнародного права. Проаналізовано особливості відчуттів та їх відмінності у різних студентів стосовно усних висловлювань, а також імовірні причини стресу та тривожності та засоби їх подолання. Визначено ключові для навчання адекватному вираженню емоцій моменти у такому мовному класі. Проаналізовано основні етапи роботи на шляху до подолання стресу під час усних виступів, а також можливі вправи для опрацювання емоційної складової під час виконання вправ для розвитку письмової компетентності майбутніх фахівців у галузі міжнародного права. Запропоновано приклади конкретних комунікативних ситуацій для роботи із емоційною складовою під час занять із французької мови для майбутніх юристів-міжнародників.

Ключові слова: *комунікативна компетентність майбутніх фахівців із міжнародного права, емоційна компетентність юристів.*

Впродовж кількох років в Україні триває процес реформування вищої юридичної освіти. Одним із чинників, що особливо підкреслюються у процесі реформ, є якісні фахова комунікативна підготовка майбутніх юристів-міжнародників та необхідність гармонізувати українські освітні програми з міжнародного права з міжнародними вимогами та реаліями. Відповідно до «Концепції розвитку юридичної освіти» [5] після закінчення навчання випускники спеціальності «Міжнародне право» повинні мати належний рівень сформованих навичок, умінь та здатностей, що дозволять їм у майбутньому ефективно здійснювати професійну діяльність. В сучасних умовах міжнародного співробітництва, особливо у галузі міжнародного права, успіх багато у чому залежить від ефективної взаємодії та порозуміння між партнерами, міжнародними структурами, установами, організаціями тощо. Ефективна взаємодія та порозуміння, в свою чергу, неможливі без якісної професійної комунікації.

Право загалом, і міжнародне зокрема, є сферою діяльності типу «людина-людина», тому вміння розпізнавати емоції та адекватно їх проявляти французькою мовою є важливими навичками для сучасного юриста-міжнародника, що нею послуговується у роботі. Зважаючи на важливість професійної комунікації у сфері міжнародного права, до ключових компетнтностей для юристів-міжнародників, що надають можливість для повноцінної реалізації їх професійних функцій і ролей належить комунікативна компетентність. Однак, для її ефективної реалізації необхідна також і наявність сформованої належним чином емоційної компетентності [13, с.114-116].

Метою статті є дослідження процесу формування емоційної компетентності майбутніх юристів-міжнародників на практичних заняттях з французької мови як іноземної, особливостей роботи у групах різних мовних рівнів (від А1 до С1) та у виконанні вправ для удосконалення різних видів мовленнєвої діяльності.

Поняття емоційної компетентності є зазвичай об'єктом наукових зацікавлень фахівців із психології та педагогіки. Численні наукові розвідки присвячені вивченню процесу формування емоційної компетентності у фахівців різних галузей: В.Федорчук досліджує емоційну компетентність психологів, О.Льошенко порівнює соціальну та емоційну компетентності, дослідженню емоційної компетентності у структурі управлінської культури присв'ячено праці С.Яшник, а О.Лазуренко, С.Мітіна, О.Бойчук-Товста цікавляться емоційною компетентістю лікарів. Досліджувана компетентентність юристів є сферою наукових інтересів І.Харченко, О.Котикової, О.Федоренко. На думку науковців, емоційна компетентність є важливою складовою професійної компетентності сучасних юристів, їх професійно-важливою якістю [3; 7; 14; 16]. Однак, і у сфері навчання іноземних мов важко переоцінити її важливість. О.Рейда розглядає емоційний інтелект як явище, що служить для позначення сукупності здібностей, знань і умінь пов'язаних з саморегуляцією і необхідних для успішної соціалізації і комунікації та наголошує, що розвиток емоційного інтелекту студентів немовних спеціальностей пов'язаний із оптимізацією мотиваційної сфери, формуванням уміння саморегуляції [8, с.105].

На основі здійсненого аналізу вважаємо, що загалом емоційна компетентність – це здатність усвідомлювати свої та чужі емоції, здатність ними керувати і на цій основі будувати взаємодію. Під емоційною компетентності майбутніх юристів-міжнародників розуміємо інтегровану якість цих фахівців, що базується на динамічній єдності теоретичних знань, практичних навичок, умінь, здатностей, особистих якостей, спрямованих на адекватний вибір і застосування на практиці емоційно адекватних мовних стратегій та тактик, що сприяють успішній професійній діяльності у сфері міжнародного права.

На думку О.Лазуренко, доцільність вивчення емоцій зумовлена їх значенням у житті та діяльності людини. Дослідниця стверджує, що на сучасному етапі розвитку суспільства проблема компетентності у розумінні та вираженні емоцій постає досить гостро через те, що заборона на емоції призводить до їх витіснення із свідомості. Таке витіснення є причиною постійного зростання у сучасному суспільстві кількості людей, які страждають неврозом. Розв'язанню проблеми психоемоційних та психосоматичних розладів могла б сприяти цілеспрямована робота з розвитку емоційної обізнаності, тієї здатності, яка в наукових дослідженнях називається емоційною компетентністю [7, с.125].

Емоції супроводжують нас повсюди: вони живуть в нас самих, існують навколо нас і поміж нас, вони є невід'ємними, якщо йдеться про людські стосунки, професійні чи особисті. Втім, існує середовище, в якому емоції частково під забороною, маємо на увазі середовище навчальне. І хоча зазвичай заняття із іноземних мов все ж таки мають емоційну складову, в академічній традиції переважає розум, а не емоції [12, с.150-152]. Зазначимо, що поняття «емоція» практично не присутнє в «Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти» [4, с.70] і з'являється лише частково у дискрипторах «вмінь та навичок».

Завдяки дослідженням у галузі нейронаук і, зокрема, працям одного із провідних неврологів світу, Антоніо Дамасіо [2], нам сьогодні відомо, що розум і емоції тісно пов'язані. У сфері навчання та вивчення іноземних мов прийнято вважати, що емоції «є у центрі будь-якої мовленнєвої діяльності» [2]. Здатність розуміти і демонструвати емоції іноземною мовою, що вивчається, безумовно сприяє успішній соціальній та професійній взаємодії.

Визначимо ключові моменти для навчання адекватному вираженню емоцій у мовному класі, а саме моменти до, підчас та після виконання будь-якої вправи або завдання. Перед виконанням вправи важливо виявити спільні уявлення, ставлення та емоції, пов'язані із тої чи іншою мовленнєвою діяльністю або аспектом мовлення, наприклад: «Розмовляти – це..../розмовляти французькою це...», «Писати – це..../писати французькою це...»; «Мені подобається оцей звук», «Я ненавиджу це слово», «Цей звук нагадує мені про...». В результаті таких вправ студенти відзначають для себе, що уявлення та емоції варіюються залежно від особи, і це дозволяє їм легше ставитися до своїх власних відчуттів, які можуть бути не завжди позитивними у процесі вивчення іноземної мови. На думку бельгійської дослідниці Франсуази Бердаль-Масі, різні види мовленнєвої діяльності можуть викликати цілком протилежні емоції у студентів: наприклад, необхідність реалізації усної презентації є джерелом страху та занепокоєння для однієї категорії здобувачів освіти, в той час як для іншої – це джерело задоволення [9, с.56-57]. Додамо також, що міжнародне право – це фах, у якому в подальшому студенти постійно повинні будуть публічно висловлюватися усно, зокрема іноземною мовою, та публічно взаємодіяти із великою кількістю співрозмовників (судові промови та виступи, доповіді на конференціях тощо). Тож вміння вгамувати страх перед публічними виступами вважаємо корисною навичкою для юриста.

Важливо усвідомити, що тривожність та інші неприємні відчуття під час усних виступів, часто пов'язані із усвідомленням того, що виступ оцінюватимуть інші. Така ситуація може стати причиною мовного блокування. Але усвідомлення власних блоків допоможе замінити це уявлення, що провокує острах, на інше, а саме усвідомлення того, що кожний усний виступ – це можливість самопрезентації та висловлення своїх переконань, ідей, можливість бути почутим. Нове переконання сприятиме відчуттю власної ефективності і мотивації до виконання завдання.

Після виконання вправ з усного мовлення можна додати до традиційних питань самооцінювання: «Чи я виконав, -ла завдання?», питання щодо відчуттів студента: «Як я почувався, -лася до, під час та після виконання вправ?». Усвідомлення власних емоцій і їх причин (переконань та уявлень) є таким же важливим у процесі вивчення іноземної мови, як і когнітивні процеси, що активізуються в процесі виконання таких завдань.

Другим важливим етапом після роботи над усвідомленням переконань та уявлень, що заважають висловлюватися вільно, є ознайомлення із мовою емоцій, як в усному, так і письмовому мовленні. Зазвичай на початкових рівнях (А1–А2) усне висловлювання переважає, та і самі студенти надають перевагу вправам з усного мовлення. На цих рівнях для роботи з емоціями можна запропонувати просту вправу, яка полягає у їх вираженні через варіації інтонації, використовуючи лише одна слово (вигук «Oh », власне ім’я, предмет або явище, що викликає певну емоцію) або невеличкі побутові фрази [10]. На рівні А2 можна попросити студентів надати емоційного забарвлення персонажам рольової гри або симуляції у повсякденному житті (наприклад, адвокат у гарному у поганому настрої, суворий чи доброзичливий суддя).

На вищих рівнях однією із цілей виконання вправ з усного мовлення є навчання студентів вмінню розпізнавати емоції співрозмовника та вмінню передавати свої власні емоції на відповідному рівні і у потрібному стилі мовлення. Наведемо приклади вправ для роботи із вираженням базових емоцій (гнів, страх, радість, сум, здивування), котрі можна запропонувати на рівні Б1:

– *переглянути* короткометражний фільм, що описує емоції, спільні для дванадцяти франкомовних країн та звертає увагу на різні акценти франкофонів [6];

– *ідентифікувати* емоцію і обговорити її прояви в особистому, міжкультурному та професійному контекстах;

– *виявити* її ознаки: мова тіла, лінгвістичні засоби вираження;

– *зімітувати* ситуацію, що спостерігалася;

– *відтворити* подібну комунікативну ситуацію;

– *створити відео,* відтворюючи необхідну емоцію;

– *опублікувати* відео на навчальній платформі/у групі в соціальних мережах та *обговорити його.*

Робота із емоціями може знайти своє продовження у вправах на вдосконалення вміння висловлюватися письмово. Для цього можемо запропонувати достатньо просту вправу, придатну для багатьох рівнів (Б1, Б2, С1), включно із початковими (завдання можна спростити). Йдеться про креативне письмо на основі фото, уривку із фільма, репортажу: студентам пропонується оглянути фото або подивитися/послухати уривок відео чи аудіоматеріалу та описати те, що вони побачили, використовуючи попередньо вивчену лексику щодо емоцій. Наведемо приклад завдання: «Послухайте/подивіться наступний уривок. Опишіть, що ви відчуваєте, що ви бачите, що ви уявляєте під час перегляду. Використайте відповідні граматичні структури та попередньо вивчену лексику».

Починаючи із рівня Б1 схема вправи із опрацювання емоцій є незмінною:

– *запропонувати* опорний автентичний документ (пісня, зображення, відео);

– *ідентифікувати* емоції, застосовуючи попередньо опрацьований лексичний матеріал, що допоможе їх виразити;

– *надати студентам лінгвістичні засоби вираження* (словник, щоб описати емоції, сталі вирази та конструкції для передачі фізичних відчуттів);

– *надати добре сформульоване завдання;*

– *продемонстувати приклади;*

– *спільно обговорити результати роботи.*

На вищіх рівнях (починаючи від Б2.1) дидактична одиниця, присвячена письму, може бути сконструйована навколо негативної емоції, як, наприклад, страх (написання фантастичної історії, опис неприємного життєвого досвіду), або навпаки, позитивної, такої, як радість (наприклад, за зразком самопохвали Марі Міліс) [1]. Ще одним варіантом письмової роботи може бути створення автобіографії у контексті відповіді на питання: «*Я розмовляю Х мовами. Чи я маю Х різних особистостей ?»* [9, с.55-56].

Метою виконання таких вправ є викликати та описати емоції, без обов’язкової їхньої лексикалізації [11, с.115-116]. Емоції опрацьовуються за допомогою інших елементів, що мають емоційні ознаки і створюють емоційний фон.

Під час виконання вправ, що мають на меті дозволити емоціям проявитися, також важливо урізноманітнювати вхідні канали сприйняття (зоровий, слуховий тощо), провокувати емоції щодо вигаданих персонажів, характеризувати емоційний клімат. Саме тоді емоції можуть бути описаними без обов’язкової лексикалізації [16, с.22-27]. Робота над конкретними комунікативними ситуаціями із опрацюванням емоцій нададасть студентам «емоційні скріпти» носіїв французької мови [15, с.126-130], та дозволить застосовувати їх у власній мовленнєвій діяльності. Таким чином, здатність адекватно виразити емоції мовою, що вивчається, стане значною перевагою у подальшому професійному житті майбутніх юристів.

Висновки. Формування емоційної компетентності на заняттях із французької мови як іноземної для майбутніх фахівців із міжнародного права є важливим процесом у сучасному освітньому контексті, який стає все більш інтернаціоналізованим. Емоції присутні скрізь, тож, щоб вивчення іноземної мови було ефективним, заняття мають відображати реальне життя. Щоб оцінити і усвідомити важливість формування емоційної

компетентності (вміння ідентифікувати, розуміти, виражати, регулювати, стабілізувати свої емоції), важливо запропонувати студентам засоби, що допоможуть їм оцінити та стабілізувати свої емоції, а саме запропонувати перед виконанням вправ оцінити свої уявлення та ставлення, та оцінити власні відчуття після їх виконання.

Використана література:

1. Блог Марі Міліс : веб-сайт. URL : https://mariemilis.net/.
2. Дамасіо А. Почуття і знання. Шлях до свідомого розуму. Київ: Лабораторія, 2022. 160 с.
3. Жданова І. Емоційна компетентність як професіно-важлива якість юриста. *Психологічні та педагогічні проблеми професійної освіти та патріотичного виховання персоналу системи МВС України* : тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф. (Харків, 30 берез. 2018 р.). МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2018. С. 163–166.
4. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. укр. видання д-р пед. наук проф. С. Ю. Ніколаєва. Київ : Ленвіт, 2003. 273 с.
5. Концепція розвитку юридичної освіти / Міністерство освіти та науки України. URL : https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/koncepciya-vdoskonalennya-pravnichoyi-yuridichnoyi-osviti-dlya-fahovoyi-pidgotovki-pravnika
6. Короткометражний фільм про емоції у франкомовних країнах « Exo» : веб-сайт. URL : http://echos.onf.ca/..
7. Лазуренко О. До проблеми визначення змісту емоційної компетентності. *Молодь і ринок* : наук.-пед. журнал. 2014. № 2. С. 124–130.
8. Рейда О. Розвиток емоційного інтелекту студентів немовних спеціальностей при вивченні іноземної мови. *Людина та соціум: сучасні проблеми взаємодії (психологічні та педагогічні аспекти):* збірник тез наукових робіт учасників міжнар. наук.-практ. конф. Львів, 2018. С. 106–109.
9. Berdal-Masuy F. Enseigner les émotions en classe de langue. *Le français dans le monde*. 434. 2021. P. 56–57.
10. Berdal-Masuy F., Pairon J. Emo-languages. Vers une approche transversale des languages dans leurs dynamiques émotionnelles et créatives. *TIPA (Travaux interdisciplinaires sur la parole et le langage).* 35. 2019. URL :https://journals.openedition.org/tipa/2876.
11. Cavalla C. Quel lexique pour quelles émotions en classe de FLE ? *Le language et l'homme*. 50. 2016. P. 115–128.
12. Damasio A. L'erreur de Descartes. La raison des émotions. Paris : Éditions Odile Jacob, 2001. 396 p.
13. Dondero B. Droit 2.0. Apprendre et pratiquer le droit au XXIe siècle. Paris : LGDJ, Lextenso éditions, 2015. 509 p.
14. Mudryk A. and Kykhtuik O. Professional Competence of a Lawyer. *Psychological Prospects Journal*. 35. 2020. P. 83–100.
15. Pavlenko A. Emotions and Multilingualism. Studies in Emotion and Social Interaction. Cambridge : Cambridge University Press, 2009. 304 p.
16. Pavlenko A. The Verbal Communication of Emotions. Interdisciplinary Perspectives. Susan Fussell (Ed.), Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, Inc., 2002, 294 p.

References:

1. Bloh Marii Milis [Blog of Marie Milis] URL : https://mariemilis.net/ (data zvernennia: 20.06.2023).
2. Damasio A. (2022) Pochuttia i znannia. Shlyakh do svidomoho rozumu. [Feeling and Knowing: Making Minds Conscious]. Kyiv: Laboratoria. 160 s. [in Ukrainian]
3. Zhdanova I. (2012) Emotsijna kompetentnist' yak profesiyno vazhlyva yakist' yurysta. [Emotional competence as a professionally important quality of a lawyer]. *Psyholohichni ta pedagogichni problemy profesiynoi osvity ta patriotychnogo vyhovannia personalu MVS Ukrainy*. Tezy dopovidey Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii. Kharkiv. s. 163-166. [in Ukrainian]
4. Zahalnoevropeiski rekomendatsii z movnoyi osvity: vyvchennia, vykladannia, otsinuvannia (2003) [European Recommendations on language education: study, teaching, evaluation] nauk. red. ukr. vydannia d-r ped. nauk prof. S. Yu. Nikolaeva Kyiv: Lenvit. 273 s. [in Ukrainian]
5. Kontseptsia rozvytku yurydychnoi osvity [Concept of development of legal education] URL: https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/koncepciya-vdoskonalennya-pravnichoyi-yuridichnoyi-osviti-dlya-fahovoyi-pidgotovki-pravnika. [in Ukrainian]
6. Korotkometrazhnyi film pro emotsii u frankomovnyh krainakh [A short film about emotions in French-speaking countries] URL : http://echos.onf.ca/.
7. Lazurenko O. (2014) Do problemy vyznachennia zmistu emotsiinoi kompetentnosti. [To the problem of determining the content of emotional competence] *Molod i rynok* : nauk-ped. zhurnal. 2. s. 24-130. [in Ukrainian]
8. Reida O. (2019) Rozvytok emotsiynoho intelektu studentiv nemovnyh spetsialnostey pry vyvtchenni inozemnoi movy [Development of emotional intelligence of students of non-language majors while learning a foreign language] *Ludyna i sotsium: suchasni problemy vzaiemodii (psyhologichni ta pedagogichni aspekty) :* Zbirnyk tez naukovykh robit uchasnykiv mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii: Lviv. s. 106-109. [in Ukrainian]
9. Berdal-Masuy F. (2021) Enseigner les émotions en classe de langue. [Teaching emotions in the language classroom] *Le français dans le monde*. 434. 2021. P. 56-57. [in French]
10. Berdal-Masuy F., Pairon J. (2019) Emo-languages. Vers une approche transversale des languages dans leurs dynamiques émotionnelles et créatives. *TIPA (Travaux interdisciplinaires sur la parole et le langage).* 35. URL :https://journals.openedition.org/tipa/2876.
11. Cavalla C. (2016) Quel lexique pour quelles émotions en classe de FLE ? [Which lexicon for which emotions in FLE class?] *Le language et l'homme*. 50. p. 115-128. [in French]
12. Damasio A. (2001) L'erreur de Descartes. La raison des émotions. [Descartes' error. The reason for emotions] Paris : Éditions Odile Jacob, 396 p. [in French]
13. Dondero B. (2015) Droit 2.0. Apprendre et pratiquer le droit au XXIe siècle. [Law 2.0. Learning and practicing law in the 21st century.] Paris : LGDJ ; Lextenso éditions, 509 p. [in French]
14. Mudryk A., Kykhtuik O. (2020) Professional Competence of a Lawyer. *Psychological Prospects Journal*. 35, p. 83–100. [in English]
15. Pavlenko A. (2009) Emotions and Multilingualism. Studies in Emotion and Social Interaction. Cambridge : Cambridge University Press, 304 p.
16. Pavlenko A. (2002) The Verbal Communication of Emotions: Interdisciplinary Perspectives.: Susan Fussell (Ed.), Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, Inc., 294 p.

Pysarevska O. Formation of emotional competence at french language classes as a foreing language for future international lawers

The article is devoted to the analysis of peculiarities of formation of emotional competence of future specialists in international law. The main emphasis is focused on defining the essence of emotional competence and its relationship with the communicative competence of international lawyers. The importance of emotional competence for future international lawyers in the modern internationalized context, as well as the place of emotional competence in the « Common european framework of reference for languages learning teaching assessment» of the Council of Europe are outlined. The main approaches to the definition of communicative and emotional competences are analyzed. The author’s own definition of emotional competence of future international lawyers has been presented, by which we mean the integrated quality of these specialists, based on the dynamic unity of theoretical knowledge, practical skills, abilities, abilities, personal qualities aimed at adequate selection and practical application of emotionally adequate language strategies and tactics that contribute to successful professional activity in the field of international law. The role of emotions in the process of successful mastery of the French language for professional communication in the field of international law is described. The key moments for teaching adequate expression of emotions in such a language class have been identified. The main stages of work on the way to overcoming stress during oral presentations are analyzed, as well as possible exercises for working out the emotional component during exercises for the development of written competence of future specialists in the field of international law. Examples of specific communicative situations for working with the emotional component during French language classes for future international lawyers are offered.

Key words: *communicative competence of future specialists in international law, emotional competence of lawyers.*

УДК 342.98
DOI https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2023.93.22

Римар І. Ю.

СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА КОМУНІКАТИВНОГО ДОСВІДУ МАЙБУТНЬОГО АРТИСТА ІНСТРУМЕНТАЛЬНОГО АНСАМБЛЮ В ПРОЦЕСІ КОНЦЕРТНО-ВИКОНАВСЬКОЇ ПРАКТИКИ

У пропонованій статті досліджено сутність та структуру комунікативного досвіду майбутнього артиста інструментального ансамблю в процесі концертно-виконавської практики. У розвідці розкрито роль комунікативного досвіду у фаховій підготовці майбутнього артиста інструментального ансамблю. Наголошено на важливості формування комунікаційного досвіду майбутнього артиста інструментального ансамблю для ефективної взаємодії в суміс-ному музикуванні.

Для досягнення мети статті проведено аналіз наукових джерел, присвячених розгляду сутності та структури різних видів досвіду майбутніх фахівців, зокрема у галузі музичної педагогіки (музичний, естетичний, художньо-естетичний та художньо-комунікативний досвід).

На основі аналізу наукових джерел з’ясовано сутність комунікативного досвіду майбутнього артиста інструментального ансамблю в процесі концертно-виконавської практики. Обґрунтовано та визначено структуру досліджуваного феномену, яку представлено в єдності таких компонентів: мотиваційно-потребового, інформаційно-пізнавального, комунікативно-діяльнісного та результативно-виконавського.

Мотиваційно-потребовий компонент – відображає мотиваційні та потребові аспекти комунікативного досвіду. Він описує особисті мотиви, цілі та інтереси, які спонукають людину до комунікації.

Інформаційно-пізнавальний компонент – включає здатність до сприйняття, аналізу та інтерпретації інформації, розуміння контексту та символіки, а також оцінку достовірності та релевантності інформації .

Комунікативно-діяльнісний компонент – описує навички та стратегії, які використовуються в процесі комунікації. Включає вміння ефективно виражати свої думки та почуття, слухати та розуміти співрозмовника, встановлювати контакт та побудовувати взаємовідносини, використовувати вербальні та невербальні засоби комунікації.

Результативно-виконавський компонент – відображає результативність та виконавські аспекти комунікаційного досвіду.

Ключові слова: *комунікативний досвід, структура комунікативного досвіду, майбутній артист інструментального ансамблю, концертно-виконавська практика.*

Дослідження сутності та структури комунікативного досвіду майбутнього артиста інструментального ансамблю в процесі концертно-виконавської практики є актуальним на сучасному етапі розвитку музичної педагогіки.

По-перше, високий рівень комунікативної компетентності є ключовим фактором успіху виконавця в сучасному музичному середовищі. Взаємодія з аудиторією, співпраця та співтворчість зі співвиконавцями та викладачами, комунікація зі слухачами вимагають вміння ефективно спілкуватися та виразно висловлювати музичні ідеї.

По-друге, швидкий технологічний прогрес та зростання доступу до музичної інформації створюють нові виклики для музикантів. Майбутні артисти інструментальних ансамблів повинні бути здатні адаптуватися до змін у музичному середовищі та ефективно спілкуватися за допомогою різних комунікаційних засобів.